

EFFECTS OF LANGUAGE DIFFICULTIES ON CHILDREN'S DEVELOPMENT**Vu Kieu Anh***Ha Noi Pedagogical University 2*

ARTICLE INFO		ABSTRACT
Received:	21/4/2023	Language has an extremely important role for humans and is a unique feature of human society. Language is a means for people to exchange and communicate, to help others understand their thoughts, needs and desires. This study was conducted to assess the impact of language difficulties on children's development. To carry out the research, we used the descriptive overview research method, the documentary research method and the data processing method by collecting data from 20 published research papers. The references are then processed by analyzing the content and sifting through information related to the impact of language difficulties on children. The analysis results show that language difficulties have affected 3 main problems in children: firstly, affecting the learning process and intellectual development of children; second, affect the communication process; third, affect the child's psychosocial and behavior. This research result will be the theoretical basis for future research projects on children with language difficulties and contribute to supporting educators in early intervention activities for children.
Revised:	30/4/2023	
Published:	30/4/2023	
KEYWORDS		
Influence		
Difficulties		
Language		
Development		
Children		

ẢNH HƯỞNG CỦA KHÓ KHĂN VỀ NGÔN NGỮ ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN CỦA TRẺ EM**Vũ Kiều Anh***Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2*

THÔNG TIN BÀI BÁO		TÓM TẮT
Ngày nhận bài:	21/4/2023	Ngôn ngữ có vai trò vô cùng quan trọng đối với con người và là đặc trưng chỉ có ở xã hội loài người. Ngôn ngữ là phương tiện để con người trao đổi, giao tiếp, giúp người khác hiểu được suy nghĩ, nhu cầu, mong muốn của bản thân. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm mục đích đánh giá mức độ ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ em. Để thực hiện nghiên cứu, chúng tôi đã sử dụng phương pháp nghiên cứu tổng quan mô tả, phương pháp nghiên cứu tư liệu và phương pháp xử lý số liệu bằng việc thu thập dữ liệu là 20 tài liệu nghiên cứu đã công bố. Sau đó, tài liệu tham khảo được xử lý bằng việc phân tích nội dung và chọn lọc những thông tin liên quan đến ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến trẻ em. Kết quả phân tích cho thấy khó khăn về ngôn ngữ đã ảnh hưởng đến 3 vấn đề chính ở trẻ: thứ nhất, ảnh hưởng đến quá trình học tập và sự phát triển trí tuệ của trẻ; thứ hai, ảnh hưởng đến quá trình giao tiếp; thứ ba, ảnh hưởng đến tâm lý xã hội và hành vi của trẻ. Kết quả nghiên cứu này sẽ là cơ sở lý luận cho các đề tài nghiên cứu sau này về trẻ có khó khăn về ngôn ngữ và góp phần hỗ trợ các nhà giáo dục trong hoạt động can thiệp sớm cho trẻ em.
Ngày hoàn thiện:	30/4/2023	
Ngày đăng:	30/4/2023	
TỪ KHÓA		
Ảnh hưởng		
Khó khăn		
Ngôn ngữ		
Sự phát triển		
Trẻ em		

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.7793>Email: vukieuanh@hpu2.edu.vn

1. Giới thiệu

Ngôn ngữ là công cụ của tư duy, của giao tiếp, ngôn ngữ đồng thời là công cụ để truyền tải cả một nền văn hoá, một tinh thần dân tộc. Trong giáo dục mầm non, phát triển ngôn ngữ cho trẻ em là một trong những mục tiêu quan trọng nhất. Vì ngôn ngữ sẽ giúp trẻ bày tỏ, trao đổi và giao tiếp với nhau trong học tập cũng như vui chơi. Thông qua hoạt động phát triển ngôn ngữ sẽ giúp trẻ phát triển lời nói mạch lạc, rõ ràng hơn. Chính vì thế ngôn ngữ còn là phương tiện để giáo dục trẻ một cách toàn diện bao gồm sự phát triển về đạo đức, tư duy, nhận thức và các chuẩn mực hành vi văn hoá cho trẻ. Ngôn ngữ góp phần đào tạo các em trở thành con người hoàn thiện. Tuy nhiên, hiện nay, trẻ em mắc chứng khó khăn về ngôn ngữ xuất hiện khá phổ biến. Trẻ khó khăn về ngôn ngữ là những trẻ có mức độ phát triển ngôn ngữ chậm ít nhất một độ tuổi so với mốc phát triển của trẻ đồng trang lứa. Những trẻ khó khăn về ngôn ngữ có biểu hiện rõ về các mặt như hiểu, biểu đạt ngôn ngữ và thể hiện các kỹ năng ngôn ngữ chiếm tỷ lệ khoảng 10% ở các nước như Mỹ, Canada, New Zealand, Anh,... Đã có những nghiên cứu chỉ ra rằng xấp xỉ khoảng 7% trẻ mầm non ở Mỹ gặp những khó khăn hay rối loạn về mặt ngôn ngữ [1]. Chính vì vậy, nghiên cứu về những trẻ em có khó khăn về ngôn ngữ là một việc làm cần thiết để có những định hướng đúng đắn trong việc chăm sóc và giáo dục trẻ sau này.

Hiện nay, trong các tài liệu tiếng Việt có rất ít thông tin về trẻ khó khăn về ngôn ngữ và những ảnh hưởng của nó đối với sự phát triển của trẻ em. Đã có một số công trình nghiên cứu trên thế giới bàn luận về trẻ khó khăn về ngôn ngữ. Bài viết “Quỹ đạo đọc của trẻ gặp khó khăn về ngôn ngữ từ mẫu giáo đến lớp năm” của tác giả Skibbe cùng cộng sự [2] đã chỉ ra rằng trẻ gặp khó khăn về ngôn ngữ ở trường mầm non thường bỏ lỡ những bất lợi trong việc đọc viết của trẻ sau này, một phần do thực tế là khả năng ngôn ngữ nói tạo điều kiện thuận lợi cho cả nhận dạng từ và đọc hiểu, trẻ em thường phải đối mặt với những thách thức đáng kể trong việc đạt được kỹ năng đọc trôi chảy, thành thạo trong các lớp đầu tiểu học. Tác giả Joner cùng cộng sự (2022) trong bài “Trẻ em gặp khó khăn về ngôn ngữ: xác định và cung cấp ngôn ngữ phù hợp trong Giáo dục và Chăm sóc Trẻ nhỏ, và đánh giá sau đó bởi nghiên cứu Tâm lý Giáo dục” [3], tác giả đã khẳng định khó khăn về ngôn ngữ có một ảnh hưởng tiêu cực đối với hoạt động xã hội của trẻ em và có thể khiến trẻ không được tham gia chơi cùng các bạn cùng lứa tuổi. Điều này có thể dẫn đến một vòng xoáy xã hội tiêu cực, trong đó họ bị bỏ qua, bị khiển trách và / hoặc bị loại khỏi các tương tác ngang hàng và dẫn đến những ảnh hưởng về mặt tâm lý của đứa trẻ. Nhóm tác giả Hentges, cùng cộng sự (2021) chỉ ra những khó khăn về ngôn ngữ sẽ dẫn đến những khó khăn về tâm lý của trẻ “Kỹ năng ngôn ngữ kém hơn so với các bạn cùng lứa tuổi, ngay cả khi không có khiếm khuyết ngôn ngữ rõ ràng, có thể đóng vai trò là một yếu tố nguy cơ đối với các vấn đề về cảm xúc và hành vi” [4]. Cùng quan điểm với Hentges, Hagen cùng cộng sự (2017) cũng chỉ ra những ảnh hưởng đến yếu tố xã hội của trẻ khi mà trẻ có những khó khăn về ngôn ngữ “Trẻ em gặp khó khăn trong việc hiểu ngôn ngữ có nguy cơ gặp các vấn đề về giáo dục và xã hội, do đó cản trở triển vọng việc làm khi trưởng thành” [5]. Khác với quan điểm của các nghiên cứu trên, Blom cùng cộng sự (2016) đã đưa ra những ảnh hưởng đến giao tiếp khi trẻ có khó khăn về ngôn ngữ “Trẻ em khó khăn về ngôn ngữ gặp nhiều rắc rối trong việc học ngôn ngữ và giao tiếp mà không có nguyên nhân rõ ràng. Ngữ pháp, vốn từ có xu hướng bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi sự khiếm khuyết này” [6]. Bên cạnh đó, vẫn còn một số nghiên cứu khác về trẻ khó khăn về ngôn ngữ tuy nhiên kết quả nghiên cứu những ảnh hưởng khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ em ở các nghiên cứu đó còn nhỏ lẻ chưa bao quát, với mỗi bài viết lại đề cập đến một ảnh hưởng khác nhau.

Vì vậy, trong bài viết này, chúng tôi tìm hiểu nghiên cứu 20 tài liệu trên thế giới và Việt Nam liên quan đến trẻ khó khăn về ngôn ngữ để tổng hợp lại những ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ em.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết nhằm tìm hiểu tổng quan về ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến trẻ em từ các nghiên cứu trên thế giới và Việt Nam. Để thực hiện mục tiêu nghiên cứu này, chúng tôi đã sử

dùng các phương pháp sau: (1) phương pháp nghiên cứu tổng quan mô tả bằng việc thu thập dữ liệu là các tài liệu nghiên cứu đã công bố sau đó được xử lý bằng phân tích nội dung và chọn lọc những thông tin liên quan đến ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến trẻ em. (2) Bên cạnh đó, chúng tôi còn sử dụng phương pháp nghiên cứu tư liệu, được thực hiện bằng cách tiếp cận đề tài nghiên cứu. Mục đích của phương pháp là để thu thập các thông tin liên quan đến cơ sở lý thuyết của đề tài, kết quả nghiên cứu liên quan đến đề tài đã được công bố, chủ trương chính sách liên quan đến đề tài và các số liệu thống kê. Các bước nghiên cứu tài liệu thường trải qua ba bước: thu thập tài liệu, phân tích tài liệu và trình bày tóm tắt nội dung các nghiên cứu trước đó. (3) Ngoài ra, trong nghiên cứu này, chúng tôi sử dụng phương pháp xử lý số liệu bằng cách thu thập nguồn thông tin từ những tài liệu tham khảo được công bố và sưu tầm được qua phương pháp nghiên cứu tổng quan mô tả và phương pháp nghiên cứu tư liệu, sau đó sử dụng một số công thức toán thống kê hỗ trợ xử lý số liệu để lượng hoá kết quả nghiên cứu.

Để tìm kiếm các tài liệu trong nghiên cứu này, chúng tôi đã sử dụng nguồn tài liệu quốc tế từ các trang tìm kiếm khác nhau. Nguồn tài liệu được tìm kiếm từ Google Scholar (<https://scholar.google.com/>). Đây là trang tìm kiếm tiếng Anh và tiếng Việt với nguồn tài liệu miễn phí và sẵn có. Các từ khóa được sử dụng để tìm kiếm các tài liệu là “ngôn ngữ”, “khó khăn về ngôn ngữ”, “ảnh hưởng”. Thông qua tìm kiếm bằng tiếng Việt với các từ khóa đã kể trên, không có tài liệu nào bằng tiếng Việt tìm kiếm từ Google scholar có thông tin liên quan đến ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ. Từ khóa được sử dụng để tìm kiếm tài liệu bằng tiếng Anh là "Language difficulties". Ngoài ra, chúng tôi còn thu thập những tài liệu có liên quan từ các nguồn tài liệu khác như: thư viện, nguồn sưu tầm lưu trữ cá nhân. Kết quả tìm kiếm có được 20 tài liệu. Từ số lượng bài báo tìm thấy, chúng tôi đọc, phân tích và tóm tắt nội dung tài liệu có liên quan ở bảng 1 theo thứ tự: Tác giả nghiên cứu, mục tiêu nghiên cứu, cỡ mẫu, độ tuổi, đối tượng trẻ. Trong khuôn khổ bài báo này, kết quả phân tích tập trung chủ yếu vào ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến trẻ em.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ

Theo kết quả nghiên cứu của các nhà tâm lý học và giáo dục học thì khó khăn về ngôn ngữ ảnh hưởng đến trẻ ở nhiều mặt khác nhau như tâm lý, thành tích học tập, giao tiếp xã hội và nghề nghiệp trong tương lai cụ thể ở một số vấn đề như:

Trong nhiều công trình nghiên cứu, nhóm các tác giả đã chỉ ra những ảnh hưởng khó khăn về ngôn ngữ ảnh hưởng đến quá trình học tập và sự phát triển trí tuệ của trẻ [2], [7]-[12]. Những phát hiện của nhóm nghiên cứu cho thấy rằng thời điểm ngay trước khi trẻ nhập học thực sự là một mốc thời gian quan trọng và khả năng ngôn ngữ của trẻ em được đo lường lúc 54 tháng là yếu tố quyết định quan trọng đến sự sẵn sàng đi học của trẻ, không chỉ được xác định bằng cách đọc mà còn bằng toán học và năng lực hành vi - xã hội. Nhóm tác giả đã chỉ ra những khó khăn về ngôn ngữ kéo dài suốt thời thơ ấu có thể không gây ra những rủi ro cho khả năng thành công ở trường của trẻ em; tuy nhiên, nếu những khó khăn này xuất hiện vào thời điểm trẻ em phải sử dụng ngôn ngữ để học đọc, tham gia vào suy luận toán học và định hướng lĩnh vực xã hội của lớp học mẫu giáo, thì khó khăn về ngôn ngữ là một nguy cơ đáng kể đối với sự thành công ở trường. Nhóm các tác giả cũng đã kiểm tra các chỉ số về mức độ sẵn sàng đi học của trẻ em ở trường mẫu giáo thể hiện ở khả năng ngôn ngữ dựa trên các biện pháp ngôn ngữ được thu thập ở 15, 24, 36 và 54 tháng. Khó khăn về ngôn ngữ được cho là ảnh hưởng đến 10% trẻ em trong độ tuổi đi học. Hầu hết các nghiên cứu về tỷ lệ mắc bệnh đều tập trung vào lứa tuổi mầm non chứ không phải trẻ em trong độ tuổi đi học. Các nghiên cứu đã đưa ra tỷ lệ phổ biến trước tuổi đi học từ 3% đến 15%. Các bất thường về cấu trúc và chức năng được nhìn thấy trong thể vân (thành phần lớn nhất của hạch nền – tập hợp cấu trúc nằm sâu bên trong bán cầu não tham gia chức năng điều chỉnh hành vi và cử động) ở trẻ em bị rối loạn ngôn ngữ. Đối với trẻ khó khăn về ngôn ngữ, hệ thần kinh hoạt động kém hơn so với các bạn cùng lứa tuổi về các nhiệm vụ phức tạp. Ở trường mầm non, trẻ thường bộc lộ những bất lợi lâu dài trong thành tích đọc, một phần do thực tế là khả năng ngôn ngữ nói tạo điều kiện thuận

lợi cho cả nhận dạng từ và đọc hiểu, trong khi đó, trẻ em khó khăn về ngôn ngữ thường phải đối mặt với những thách thức đáng kể trong việc đạt được kỹ năng đọc trôi chảy, thành thạo trong các lớp đầu tiểu học. Đặc biệt, rối loạn phát triển ngôn ngữ được đặc trưng bởi sự thiếu hụt ngôn ngữ của loại cảm nhận và biểu đạt. Những vấn đề này dường như ảnh hưởng đến khả năng sáng tạo và truyền tải các câu chuyện bằng miệng của trẻ. Người ta cũng phát hiện ra rằng khả năng diễn đạt kém của trẻ em khó khăn về ngôn ngữ trong thời thơ ấu là yếu tố dự báo tốt nhất về các vấn đề đọc và chứng khó đọc ở trẻ em trong độ tuổi đi học.

Ngoài những ảnh hưởng về đến quá trình học tập của trẻ sau này, các nhà khoa học còn chỉ ra những ảnh hưởng rất lớn của khó khăn về ngôn ngữ ảnh hưởng đến quá trình giao tiếp của trẻ [6],[13]-[15] trẻ khó khăn về ngôn ngữ gặp khó khăn trong việc học các từ được lồng vào dạng tường thuật. Do đó, có thể về lâu dài, những đứa trẻ này sẽ bắt đầu thể hiện sự thiếu hụt về vốn từ vựng so với các bạn cùng lứa tuổi. Trầm trọng hơn, những sự chậm trễ và rối loạn này bao gồm từ sự thay thế âm thanh đơn giản đến việc không thể hiểu hoặc sử dụng ngôn ngữ. Khó khăn về ngôn ngữ đề cập đến những khó khăn trong việc tạo ra âm thanh giọng nói hoặc các vấn đề về chất lượng giọng nói. Những vấn đề liên quan đến khó khăn ngôn ngữ ở trẻ em bao gồm suy giảm ngôn ngữ là một rối loạn thường xuyên xảy ra, ảnh hưởng đến từ 5% đến 7% dân số. Trẻ em khó khăn về ngôn ngữ có hạn chế trong việc học ngôn ngữ mà không có nguyên nhân rõ ràng. Nhiều nghiên cứu về trẻ khó khăn ngôn ngữ đã tập trung vào ngữ pháp, vốn có xu hướng bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi sự khiếm khuyết, nhưng về kỹ năng tường thuật của trẻ khó khăn về ngôn ngữ gặp những thách thức đáng kể trong trình bày kết nối các sự kiện; đây cũng là những khó khăn đặc trưng cho khả năng ngôn ngữ của chúng khi trưởng thành.

Bên cạnh đó, một số tác giả khác đã có những kết luận ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến vấn đề tâm lý xã hội và hành vi của trẻ em [3]-[5], [16]. Kỹ năng ngôn ngữ rất quan trọng đối với bản thân trẻ, chúng tạo nền tảng cho sự thành công trong giáo dục, khả năng tham gia vào xã hội và cuộc sống công việc sau này. Do đó, những khó khăn trong việc hiểu ngôn ngữ có khả năng ảnh hưởng đến nhiều lĩnh vực học tập và giao tiếp xã hội, cũng như cơ hội nghề nghiệp và triển vọng việc làm khi trưởng thành. Những trường hợp khó khăn về ngôn ngữ cũng có thể gây ra các vấn đề về phát triển lâu dài và đáng kể, bao gồm chức năng xã hội kém, các vấn đề về năng lực và tâm lý. Khả năng ngôn ngữ thấp dẫn đến những khó khăn lớn về vấn đề tâm lý ở trẻ em. Kỹ năng ngôn ngữ kém hơn so với các bạn cùng lứa tuổi, ngay cả khi không có khiếm khuyết ngôn ngữ rõ ràng, có thể đóng vai trò là một yếu tố nguy cơ đối với các vấn đề về cảm xúc và hành vi. Khó khăn về ngôn ngữ có một kết quả tiêu cực đối với hoạt động xã hội của trẻ em và có thể khiến trẻ không được tham gia chơi cùng các bạn cùng lứa tuổi. Điều này có thể dẫn đến một vòng xoáy xã hội tiêu cực, trong đó trẻ bị bỏ qua, bị khiển trách, bị trêu chọc hoặc bị loại khỏi các hoạt động cùng với các bạn. Khi đó, trẻ sẽ cảm thấy mặc cảm, tự ti, thu mình và sống khép kín dẫn đến những tâm lý và hành vi tiêu cực của trẻ. Tất cả đều nhận thấy rằng trẻ khó khăn về ngôn ngữ gặp khó khăn với các lĩnh vực xã hội và cảm xúc khi ở trường học.

Thông tin tổng hợp về những ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ em được tóm tắt trong bảng 1.

Bảng 1. Ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ

Ảnh hưởng	Tác giả (năm)	Ngôn ngữ	Độ tuổi (năm; tháng)	Cỡ mẫu	Đối tượng trẻ
Quá trình học tập và sự phát triển trí tuệ	Andreou và cộng sự (2020) [7]	Anh (Hy Lạp)	4;0 - 6;0	19 TD 12 SLI	SLI
	Davies và cộng sự (2004) [8]	Anh (Anh)	5;0 - 11;0	34	SLI
	DeThorne cùng cộng sự (2006) [9]	Anh (Anh)	6;08	248	LD
	Dockrell và cộng sự (2006) [10]	Anh (Anh)	5;0 - 11;0	129	SLI, ASD
	Justice và cộng sự (2009) [11]	Anh (Mỹ)	1;3 - 4;5	1064	LD
	Skibbe cùng cộng sự (2008) [2]	Anh (Mỹ)	4;5- 10;0	145 LD 653 TL	LD
	Krishnan cùng cộng sự (2016) [12]	Anh (Anh)			SLI

Ảnh hưởng	Tác giả (năm)	Ngôn ngữ	Độ tuổi (năm; tháng)	Cỡ mẫu	Đối tượng trẻ
Quá trình giao tiếp	Blom, E., & Boerma, T. (2016) [6]	Hà Lan	5;0-6;0	84 TD 45 SLI	SLI
	Carroll, J. M., & Snowling, M. J. (2004) [14]	Anh (Anh)	3;11 - 6;06	51	LI
	Dockrell, J. E., & Lindsay, G. (2001) [13]	Anh (Anh)	3;0	69	SSLD
	Boudreau, D. (2008) [15]	Anh (Mỹ)	3;0 - 6;0	11 TD 12 SLI	LI
Tâm lý xã hội và hành vi của trẻ	Feeney và cộng sự (2012) [16]	Anh	0;6 -18;0	739	Khiếm thính, SaLD)
	Hagen cùng cộng sự (2017) [5]	Oslo, Na Uy	3;0 - 6;0	148	LD
	Hentges cùng cộng sự (2021) [4]	Canada	2;0-17;0	139	ADHD, PLI
	Joner cùng cộng sự (2022) [3]	Na Uy	2;0-4;0	4	Chậm phát triển ngôn ngữ

Chú thích: ASD = Autism Spectrum Disorder = Rối loạn phổ tự kỷ, ADHD = Tăng động, giảm tập trung chú ý; SLI = Specific language impairment = Khiếm khuyết ngôn ngữ cụ thể, PLI = Pragmatic Language Impairment = Khiếm khuyết ngôn ngữ ngữ dụng, TD = Typically developing (Phát triển bình thường), LD = khó khăn về ngôn ngữ, SSLD = khó khăn về ngôn ngữ và giọng nói cụ thể, SaLD) = Khó khăn về lời nói và / hoặc ngôn ngữ.

3.2. Nguyên nhân gây ra những khó khăn ngôn ngữ ở trẻ em

Có nhiều nguyên nhân gây ra hiện tượng khó khăn về ngôn ngữ ở trẻ em, tuy nhiên, các nguyên nhân cơ bản nhất mà các nghiên cứu đề cập đến đó là các yếu tố như bẩm sinh – di truyền, các yếu tố về thần kinh, thể chất – sinh lý hoặc do môi trường tương tác xã hội và môi trường tâm lý của trẻ.

Yếu tố di truyền có thể là một trong những nguyên nhân dẫn đến khó khăn về ngôn ngữ ở trẻ em, những gia đình có bố/mẹ có khó khăn về ngôn ngữ thì thường có khoảng 30% trẻ em được sinh ra cũng có khó khăn về ngôn ngữ. Và theo một thống kê mới đây nhất, có khoảng 3% - 10% trẻ em trong tổng dân số có những khó khăn về ngôn ngữ [17].

Những nguyên nhân do yếu tố sinh lý như mật độ chất xám và chất trắng trong cấu trúc bán cầu não trái ít hơn cũng có thể dẫn đến những khó khăn về ngôn ngữ [18]. Bên cạnh đó, những chấn thương não ví dụ như do thiếu oxy - thiếu máu cục bộ ảnh hưởng đến các kết nối trong não bộ của trẻ, điều này cũng dẫn đến những khó khăn về ngôn ngữ và những mặt phát triển khác [19].

Giai đoạn phát cảm ngôn ngữ hay giai đoạn tiền ngôn ngữ và giai đoạn quan trọng để hình thành ngôn ngữ giao tiếp trong xã hội loài người. Tuy nhiên, nếu như trong giai đoạn này, trẻ không được đáp ứng nhu cầu phát triển ngôn ngữ thể hiện ở việc tương tác ngôn ngữ nói thấp, vốn từ được cung cấp nghèo nàn, tương tác xã hội hạn chế, sống ở cùng miền hoặc gia đình sai lệch về phát âm, hoặc thiếu kết nối và kỹ năng xã hội thì sẽ dẫn đến những khó khăn về ngôn ngữ với trẻ ở giai đoạn tiếp nối [20].

4. Kết luận

Thông qua tìm hiểu tổng quan mô tả, kết quả cho thấy khó khăn về ngôn ngữ gây ra những ảnh hưởng đến sự phát triển của trẻ ở một số vấn đề chính là: 1) Ảnh hưởng tới quá trình học tập và sự phát triển trí tuệ của trẻ; 2) Ảnh hưởng đến quá trình giao tiếp của trẻ; 3) Ảnh hưởng đến tâm lý xã hội và hành vi của trẻ. Nghiên cứu ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến trẻ em có rất ít nên đây cũng là đề tài cần tiếp tục nghiên cứu trong tương lai. Bài báo tổng quan ảnh hưởng của khó khăn về ngôn ngữ đến sự phát triển của trẻ em sẽ là cơ sở lý luận cho các nghiên cứu sau này về trẻ có khó khăn về ngôn ngữ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] J. B. Tomblin, N. L. Records, P. Buckwalter, X. Zhang, E. Smith, and M. O'Brien, "Prevalence of specific language impairment in kindergarten children," *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 40, pp. 1245-1260, 1997.
- [2] L. E. Skibbe, K. J. Grimm, T. L. Stanton-Chapman, L. M. Justice, K. L. Pence, and R. P. Bowles, "Reading trajectories of children with language difficulties from preschool through fifth grade," *Language, speech, and hearing services in schools*, vol. 39, pp. 475-486, 2008.
- [3] M. D. Joner, E. Reikerås, and M. Alvestad, "Children with language difficulties: identification and adapted language provision in Early Childhood Education and Care, and subsequent assessment by the Educational Psychological Service," *European Early Childhood Education Research Journal*, vol. 30, no. 5, pp. 1-15, 2022.
- [4] R. F. Hentges, C. Devereux, S. A. Graham, and S. Madigan, "Child language difficulties and internalizing and externalizing symptoms: A Meta-Analysis," *Child Development*, vol. 92, no. 4, pp. e691-e715, 2021.
- [5] A. M. Hagen, M. Melby-Lervåg, and A. Lervåg, "Improving language comprehension in preschool children with language difficulties: A cluster randomized trial," *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, vol. 58, no. 10, pp. 1132-1140, 2017.
- [6] E. Blom and T. Boerma, "Why do children with language impairment have difficulties with narrative macrostructure?" *Research in Developmental Disabilities*, vol. 55, pp. 301-311, 2016.
- [7] G. Andreou and G. Lemoni, "Narrative skills of monolingual and bilingual pre-school and primary school children with developmental language disorder (DLD): A systematic review," *Open Journal of Modern Linguistics*, vol. 10, no. 05, pp. 429-458, 2020.
- [8] P. Davies, B. Shanks, and K. Davies, "Improving narrative skills in young children with delayed language development," *Educational review*, vol. 56, no. 3, pp. 271-286, 2004.
- [9] L. S. DeThorne, S. A. Hart, S. A. Petrill, K. Deater-Deckard, L. A. Thompson, C. Schatschneider, and M. D. Davison, "Children's history of speech-language difficulties: Genetic influences and associations with reading-related measures," *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 49, pp. 1280-1293, 2006.
- [10] J. E. Dockrell, G. Lindsay, B. Letchford, and C. Mackie, "Educational provision for children with specific speech and language difficulties: perspectives of speech and language therapy service managers," *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 41, no. 4, pp. 423-440, 2006.
- [11] L. M. Justice, R. P. Bowles, K. L. Pence Turnbull, and L. E. Skibbe, "School readiness among children with varying histories of language difficulties," *Developmental psychology*, vol. 45, no. 2, pp. 460-476, 2009.
- [12] S. Krishnan, K. E. Watkins, and D. V. Bishop, "Neurobiological basis of language learning difficulties," *Trends in cognitive sciences*, vol. 20, no. 9, pp. 701-714, 2016.
- [13] J. E. Dockrell and G. Lindsay, "Children with specific speech and language difficulties—The teachers' perspective," *Oxford Review of Education*, vol. 27, no. 3, pp. 369-394, 2001.
- [14] J. M. Carroll and M. J. Snowling, "Language and phonological skills in children at high risk of reading difficulties," *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, vol. 45, no. 3, pp. 631-640, 2004.
- [15] D. Boudreau, "Narrative abilities: Advances in research and implications for clinical practice," *Topics in Language Disorders*, vol. 28, no. 2, pp. 99-114, 2008.
- [16] R. Feeney, L. Desha, J. Ziviani, and J. M. Nicholson, "Health-related quality-of-life of children with speech and language difficulties: A review of the literature," *International Journal of Speech-Language Pathology*, vol. 14, no. 1, pp. 59-72, 2012.
- [17] D. Punner, F. Beisler, and H. Scheeres, *Communication skills*, London, 1990.
- [18] G. Conti-Ramsden and K. Durkin, *Language Development and Assessment in the reschool Period*, Springer Science+Business Media, LLC, 2012.
- [19] D. Warden and D. Christie, *Teaching Social Behaviour*, David Fulton Publishers, Lon Don, 2001.
- [20] N. B. Anderson and G. H. Shames, *Human communication disorders*, 7th ed., 2006.